

¹⁴ Куликов Е. С. Соглашение о задатке в гражданском праве России: монография / Е. С. Куликов. – М.: Волтерс Клувер, 2011. – 208 с.

¹⁵ Церковна О. В. Завдаток і аванс: спільне та відмінності // Південноукраїнський правничий часопис. – 2008. – № 1. – С. 93–95.

¹⁶ Йоффе О. С. Избранные труды: В 4 т. – Т. III: СПб.: Юрид. центр Пресс, 2004. – Т. III: Обязательственное право. – 837 с.

¹⁷ Закон України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 року № 922-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 9. – Ст. 89.

¹⁸ Закон України «Про здійснення державних закупівель» від 10 квітня 2014 року № 1197-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 24. – Ст. 883.

¹⁹ Там само. – С. 49, 54.

Резюме

Бойко А. О. Функції завдатку в контексті динаміки зобов'язальних правовідносин.

Стаття присвячена функціям завдатку та особливостям їх застосування в контексті динаміки зобов'язальних правовідносин. Досліджуються функції, які мають змінний та постійний характер залежно від розвитку правовідносин, пов'язаних із застосуванням завдатку. Також розглядається можливість трансформації завдатку у відступне та обґрунтовується доцільність визначення в законодавстві про публічні закупівлі такого платіжного засобу як «забезпечувальний платіж».

Ключові слова: завдаток, функції, відступне, зобов'язання, платіж.

Резюме

Бойко А. А. Функции задатка в контексте динамики обязательственных правоотношений.

Статья посвящена функциям задатка и особенностям их применения в контексте динамики обязательственных правоотношений. Исследуются функции, которые носят переменный и постоянный характер в зависимости от развития правоотношений, связанных с применением задатка. Также рассматривается возможность трансформации задатка в отступное и обосновывается целесообразность определения в законодательстве о публичных закупках такого платежного средства как «обеспечительный платёж».

Ключевые слова: задаток, функции, отступное, обязательство, платеж.

Summary

Boiko A. Functions of an earnest in the context of dynamics of obligations legal relationship.

The article is devoted to the functions of the earnest and their application in the context of the dynamics of obligations legal relationship. The article examines features that are variable and permanent depending on the development of legal relations related to the application of the earnest. Also consider the possibility of transforming the Deposit in compensation and the expediency of the definition in the law on public procurement of such means of payment as the «security payment».

Key words: an earnest, functions, compensation, obligation, payment.

УДК 351.778.3(477)

Ю. В. ВЕРХОЛА

Юлія Володимирівна Верхола, аспірант Київського університету права НАН України

ДЖЕРЕЛА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВОРУ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ

Аналіз стану розробки проблеми свідчить про недостатнє дослідження питання щодо визначення джерел правового регулювання договірних відносин житлово-комунальних послуг загалом і правового регулювання договору водопостачання та водовідведення. Дана проблематика обумовлено різними факторами, у тому числі тим, що постійні інтеграційні процеси до міжнародних співтовариств змушують Україну коректувати її внутрішнє законодавство відповідно до міжнародних вимог, проте дані заходи часто є непослідовними або незавершеними, тому можна спостерігати багато розбіжностей у законодавстві України.

Метою цієї статті є здійснення теоретико-правового аналізу джерел правового регулювання договору водопостачання та водовідведення.

Окремі аспекти джерел правового регулювання договору водопостачання та водовідведення досліджували у своїх наукових працях цивілісти, зокрема: М. М. Агарков, М. І. Брагінський, О. В. Дзера, А. С. Довгерт, А. Ю. Кабалкін, А. В. Кіч, І. Б. Новицький, В. В. Сергієнко, Є. О. Харитонов та інші науковці.

При розгляді джерел правового регулювання договірних відносин слід зазначити, що розуміння джерел права залишається предметом дискусії в теорії права та галузевих юридичних науках. Окрім поняття «джерело права», вітчизняна наука використовує термін «форма права». Одні науковці називають нормативно-

правові акти, звичайно тощо формами права, інші – джерелами права. Слід погодитися з думкою тих авторів, які вважають можливим використання як одного поняття, так і іншого¹.

Слід звернути увагу на те, в якому аспекті використовуємо поняття «джерела правового регулювання». Поняття «джерело права» може бути використане для позначення як причин виникнення (витоків), так і способів закріплення норми права, тоді як поняття «форма права» може бути використане лише у вузькому розумінні, для позначення актів правотворчості. Тому при правовому регулюванні договору водопостачання та водовідведення слід використовувати більш широке поняття «джерела права (джерела правового регулювання)». Правове регулювання визначається як один із основних засобів державного впливу на суспільні відносини з метою їх упорядкування в інтересах людини, суспільства й держави. При цьому зазначається, що правове регулювання є різновидом соціального регулювання, а його предметом – правові, економічні, політичні та інші суспільні відносини, впорядкування яких неможливе без використання норм права².

Отже, за допомогою правового регулювання встановлюються межі правомірної поведінки учасників суспільного життя, їх права та обов'язки, гарантії реалізації прав та обов'язків, визначаються заходи юридичної відповідальності за правопорушення, процесуальні основи їх застосування³.

Питання правового регулювання водопостачання та водовідведення є надзвичайно актуальним і має особливе значення для України, котра за ступенем водозабезпечення займає одне з останніх місць серед країн Європи, а за водоемністю валового суспільного продукту випереджає їх.

Основним джерелом правового регулювання договору водопостачання та водовідведення є нормативно-правові акти, адже саме вони становлять вагомий частину цивільного законодавства. Проте основу цивільного законодавства становлять Конституція України та Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. Акти цивільного законодавства поділяються на закони і підзаконні нормативно-правові акти. Закони можуть бути конституційними, кодифікованими, поточними і виключними. До видів нормативно-правових актів у цивільному праві слід віднести: 1) закони; 2) укази Президента України; 3) постанови Кабінету Міністрів України; 4) акти центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів влади АРК.

Стаття 3 Конституції України закріплює право кожної людини на гідний рівень життя, захист здоров'я кожної людини та забезпечення гарантій рівня життя відповідної якості. Належне життєзабезпечення населення є основним завданням держави⁴, а в умовах сучасного стану економіки країни та інтеграції України до світової спільноти – однією з найгостріших проблем. Досить складний стан житлово-комунального господарства, суперечливість прийнятих нормативних актів, а в деяких випадках і відсутність правового регулювання, призводять до зниження якості водопостачання та водовідведення, негативно впливають не тільки на якість комунального забезпечення людини, а й на стан її здоров'я, рівень санітарно-епідеміологічного благополуччя, ступінь благоустрою житлового фонду і міського середовища тощо.

Згідно зі ст. 48 Конституції України кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло, а також створення привабливих умов щодо помешкання.

До найважливіших завдань держави належить забезпечення гідного життя людини, зокрема необхідність створення комфортних умов для проживання. Попри публічний обов'язок держави підвищувати соціальні стандарти для населення України, у тому числі щодо якості надання житлово-комунальних послуг споживачам України, безпосереднє забезпечення перебуває в площині приватного права. До цих послуг належать і послуги водопостачання та водовідведення.

На сьогодні у житлово-комунальному господарстві збільшується кількість старого та аварійного житлового фонду, матеріально-технічна база житлово-комунального господарства вкрай зношена, обладнання застаріле. Застарілі конструкції та внутрішні системи житлових будівель стало головною причиною зниження якості комунальних послуг, зокрема послуг водопостачання та водовідведення, погіршення комфортності, надійності та безпечності умов проживання.

Водопостачання є одним із найважливіших ресурсів, який відіграє суттєву роль у житті людини, у наданні їй можливості забезпечити собі достатній рівень життя та задоволення першочергових потреб, як харчових, так і суто гігієнічних. Водопостачання не має єдиної загальноукраїнської системи, а здійснюється через місцеві системи водопостачання. Під водопостачанням розуміють систему заходів щодо забезпечення водою різних споживачів. Комплекс інженерних споруд для здійснення водопостачання називається системою водопостачання та водовідведення. На законодавчому рівні закріплено ще такі поняття, як централізоване питне водопостачання під котрим слід розуміти господарську діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільчих водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води; та поняття централізоване водовідведення – господарська діяльність із відведення та очищення комунальних та інших стічних вод за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, трубопроводів, пов'язаних єдиним технологічним процесом⁵. Сучасні системи водопостачання та водовідведення населених пунктів є централізованими, кожна з яких забезпечує водою велику групу споживачів. В Україні становлення й розвиток систем водопостачання та водовідведення відбувалося впродовж декількох століть.

Договір водопостачання та водовідведення спеціально не врегульований нормами Цивільного кодексу України, а згадується у рамках договорів постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Спеціальними нормативно-правовими актами, які регулюють договір водопостачання та водовідведення в Україні, є Закон України «Про питну воду та питне водопостачання»⁶ від 10 січня 2002 р. та Закон Украї-

ни «Про житлово-комунальні послуги»⁷ від 24 червня 2004 р., оскільки водопостачання та водовідведення є однією з підгалузей житлово-комунального господарства, адже відповідно до ст. 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газо- та електропостачанням, опаленням, а також вивезенням побутових відходів у порядку, встановленому законодавством.

Цим Законом визначено, що державна політика у сфері житлово-комунальних послуг базується, зокрема, на принципі дотримання встановлених стандартів, нормативів, норм, порядків і правил щодо кількості та якості житлово-комунальних послуг. При цьому, ст. 7 регламентовано, що до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг, зокрема, належить: забезпечення населення житлово-комунальними послугами необхідних рівня та якості; здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів у сфері житлово-комунальних послуг. Відповідно до ст.ст. 18 та 21 Закону виконавець зобов'язаний забезпечувати своєчасність та відповідну якість житлово-комунальних послуг згідно із законодавством і умовами договору, у тому числі шляхом створення систем управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів. У разі порушення виконавцем умов договору споживач має право викликати його представника для складення та підписання акта-претензії споживача, в якому зазначаються строки, види, показники порушень тощо. Спори щодо задоволення претензій споживачів вирішуються в суді. Споживач має право на досудове вирішення спору шляхом задоволення пред'явленої претензії. Також ст.ст. 19–20, 22–24 зазначеного вище Закону присвячені регулюванню договору водопостачання та водовідведення. Окрім цього, відповідно до ст. 3 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» до джерел правового регулювання у сфері питної води та питного водопостачання слід також віднести: Водний кодекс України⁸, Кодекс України про надра⁹, Закони України: «Про охорону навколишнього природного середовища»¹⁰, «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»¹¹ та інші нормативно-правові акти.

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» законодавство України у сфері житлово-комунальних послуг базується на Конституції України і складається з нормативно-правових актів у галузі цивільного, житлового законодавства та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері житлово-комунальних послуг.

Також, згідно із Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України договірні відносини щодо користування системами централізованого водопостачання та водовідведення здійснюються виключно на договірних засадах відповідно до Законів України «Про питну воду та питне водопостачання» та «Про житлово-комунальні послуги». Слід також зазначити, що Правила користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України визначають порядок користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення населених пунктів України.

Зазначені вище Правила є обов'язковими для всіх юридичних осіб незалежно від форм власності і підпорядкування та фізичних осіб-підприємців, що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, які безпосередньо приєднані до систем централізованого комунального водопостачання та водовідведення і з якими виробником укладено договір на отримання питної води, скидання стічних вод¹².

Слід виділити окремі аспекти правового регулювання договору водопостачання та водовідведення відповідно до Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» зокрема: 1) ст. 19 даного Закону чітко регламентується, що послуги з питного водопостачання надаються споживачам підприємством питного водопостачання на підставі договору з: а) підприємствами, установами, організаціями, що безпосередньо користуються централізованим питним водопостачанням; б) підприємствами, установами або організаціями, у повному господарському віданні або оперативному управлінні яких перебуває житловий фонд і до обов'язків яких належить надання споживачам послуг з питного водопостачання та водовідведення; в) об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними кооперативами та іншими об'єднаннями власників житла, яким передано право управління багатоквартирними будинками і забезпечення надання послуг з водопостачання та водовідведення на підставі укладених ними договорів; г) власниками будинків, що перебувають у приватній власності. Договір про надання послуг з питного водопостачання укладається безпосередньо між підприємством питного водопостачання або уповноваженою ним юридичною чи фізичною особою і споживачем. Порядок надання споживачам послуг з питного водопостачання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства; 2) ст.ст. 20–21 зазначеного вище Закону регламентують умови і порядок набрання чинності договору про надання послуг з питного водопостачання, підкреслюється, що у даному договорі повинні бути посилання на нормативні документи, на підставі яких здійснюватиметься питне водопостачання. Договір про надання послуг з питного водопостачання набирає чинності після досягнення домовленості з усіх його істотних умов та підписання сторонами; 3) ст.ст. 22–23 даного Закону вирізняє права та обов'язки споживачів питної води та підприємств питного водопостачання; 4) ст. 24 названого вище Закону зазначає заходи щодо забезпечення питною водою у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Органи місцевого самоврядування спільно з підприємствами питного водопостачання розробляють та затверджують спеціальні заходи на випадок виникнення надзвичайних

ситуацій техногенного та природного характеру, що призводять до припинення централізованого водопостачання, які повинні забезпечувати: а) використання резервних джерел і систем питного водопостачання; б) застосування індивідуальних і групових засобів очищення і знезараження питної води; в) поставку фасованої питної води та води в ємностях для індивідуального і групового користування. Згідно з нормами ст. 49 зазначеного вище Закону Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері питної води та питного водопостачання, а також впроваджує міжнародно-правові механізми гарантування охорони і раціонального використання джерел питного водопостачання відповідно до міжнародних договорів. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені Законом України «Про питну воду та питне водопостачання», застосовуються норми міжнародного договору.

Вимогами Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 630, регламентується, що послуги повинні відповідати: з централізованого постачання холодної води – вимогам щодо якості і тиску води, а також розрахунковим нормам витрати води у точці розбору. Місцеві органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування мають право тимчасово визначати інші норми споживання, кількісні та якісні показники й режими надання послуг у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України. Зазначені вище Правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.

Згідно із Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, централізоване постачання холодної та гарячої води – це послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у холодній та гарячій воді, яка надається виконавцем з використанням внутрішньо-будинкових систем холодного і гарячого водопостачання, а централізоване водовідведення зазначається як послуга, що спрямована на задоволення потреб споживача у водовідведенні стічних вод, яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових централізованих систем водовідведення.

Для задоволення та реалізації гарантованих Конституцією України прав громадян на достатній життєвий рівень та екологічну безпеку шляхом забезпечення питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів було створено загальнодержавну цільову програму «Питна вода України» на 2011–2020 роки¹³. Згідно з цією програмою серед основних шляхів та оптимальних варіантів розв'язання завдання стосовно водопостачання є реалізація державної політики щодо розвитку та реконструкції систем централізованого водопостачання та водовідведення; охорона джерел питного водопостачання; доведення якості питної води до вимог державних стандартів; розроблення та впровадження науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок із застосуванням новітніх матеріалів, технологій, обладнання та приладів, а також забезпечення нормативно-правового регулювання у сфері питного водопостачання та водовідведення, зокрема удосконалення джерел правового регулювання договору водопостачання та водовідведення.

Задоволення попиту на воду в містах, на підприємствах і в селищах здійснюється шляхом влаштування централізованих систем водопостачання. На сьогоднішній день сучасний водопровід є системою складних споруд для видобування води, очищення її, якщо це потрібно, зберігання необхідних запасів і транспортування до споживача. Водовідведення складається із комплексу споруд для організованого відведення стічної рідини, очищення її і випуску у водоймище.

Правовий аналіз нормативно-правових актів, що прийняті з часу отримання Україною незалежності, з'ясування їх позитивних рис і недоліків спонукає до висновку про подальше вдосконалення розвитку водопостачання та водовідведення з врахування світового досвіду та національних особливостей. Лише наявність чіткого нормативно-правового регулювання договору водопостачання та водовідведення дасть змогу гарантувати та не порушувати конституційні права кожної людини на гідний рівень життя, захист здоров'я та забезпечення гарантій рівня життя відповідної якості. Тому правові норми джерел правового регулювання договору водопостачання та водовідведення мають бути чіткими, зрозумілими і не суперечливими.

¹ Общая теория государства и права. Академический курс в 2-х т. / под ред. проф. М. И. Марченко. – М. : Изд-во «Зерцало», 2000. – Т. 2: Теория права. – 640 с. – С. 123–124.

² Харитонов Є. О. Цивільні правовідносини : моногр. / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Одеса : Фенікс, 2011. – 456 с. – С. 160.

³ Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. / П. М. Рабінович. – Х. : Консум, 2002. – 160 с.

⁴ Коментар до Конституції України [Текст]. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. – 376 с. – С. 125.

⁵ Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення : постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 630 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 30. – Ст. 1811.

⁶ Про питну воду та питне водопостачання : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2918-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 16. – Ст. 112.

⁷ Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 24 червня 2004 р. № 1874-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 47. – Ст. 514.

⁸ Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – Ст. 189.

⁹ Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 36. – Ст. 340.

¹⁰ Про охорону навколишнього середовища : Закон України від 27 червня 1991 р. № 1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.

¹¹ Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4004-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27. – Ст. 218.

¹² Про затвердження Правил користування системами в централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України : наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27 червня 2008 р. № 190 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0936-08>

¹³ Про Загальну цільову програму «Питна вода України» на 2011–2020 роки : Закон України від 3 березня 2005 р. № 2455-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 15. – Ст. 243.

Резюме

Верхола Ю. В. Джерела правового регулювання договору водопостачання та водовідведення.

У статті проаналізовано джерела правового регулювання договору водопостачання та водовідведення. Встановлено, що питання правового регулювання договору водопостачання та водовідведення є надзвичайно актуальним і має особливе значення для України. Виокремлено, що основним джерелом правового регулювання договору водопостачання та водовідведення є нормативно-правові акти. На підставі проведеного дослідження зроблено висновки для подальшого вдосконалення джерел правового регулювання договору водопостачання та водовідведення.

Ключові слова: договір водопостачання та водовідведення, комунальні послуги, постачання холодної та гарячої води, водопостачання, водовідведення, правове регулювання, джерело права, форма права.

Резюме

Верхола Ю. В. Источники правового регулирования договора водоснабжения и водоотведения.

В статье проанализированы источники правового регулирования договора водоснабжения и водоотведения. Установлено, что вопрос правового регулирования договора водоснабжения и водоотведения является чрезвычайно актуальным и имеет особое значение для Украины. Выделены, что основным источником правового регулирования договора водоснабжения и водоотведения являются нормативно-правовые акты. На основании проведенного исследования сделаны выводы для дальнейшего совершенствования источников правового регулирования договора водоснабжения и водоотведения.

Ключевые слова: договор водоснабжения и водоотведения, коммунальные услуги, снабжение холодной и горячей водой, водоснабжение, водоотведение, правовое регулирование, источник права, форма права.

Summary

Verkhola U. Sources of legal regulation of water supply and sewage's contracts.

The article analyzes the sources of legal regulation of water supply and sewage's contracts. It is established that the legal regulation of the contract of water supply and sewage is extremely important and is of particular importance for Ukraine. It is singled out that the main source of legal regulation of water supply and sewage's contracts are regulations. Based on the research, the conclusions were made for further improvement of legal regulation of the water supply and sewage's agreements.

Key words: water supply and sewage's agreement, utilities, cold and hot water supply, water supply, sewage, legal regulation, a source of law, the form of law.

УДК 347.754:(346.7:338.48) (477)

І. О. ДАНИЛОВА

Ірина Олександрівна Данилова, старший викладач Одеського національного морського університету

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Туризм є важливою сферою розвитку економіки, оскільки забезпечує значний внесок в економіку країни у вигляді платежів до бюджету. Він сприяє створенню нових робочих місць, здійснює важливу культурологічну функцію, позитивно впливає на навколишнє середовище. За даними Всесвітньої Туристичної Організації, темпи зростання міжнародних прибутків від туризму щороку збільшуються: у 1050 р. – 2 млрд дол.; у 1980 р. – 104 млрд дол.; у 2015 р. – 1260 млрд доларів. Доходи від туризму у ВВП багатьох країн становлять вагомий частину: Іспанії – 15,3 %, Туреччини – 10,6 %, Франції – 9,7 %, Чехії – 8,9 %. Україна також не стоїть осторонь цих процесів, хоча останніми роками показник її розвитку знизився.

Туризм – це синтетична, складна галузь та багатогранна економічна система з розгалуженою мережею зв'язків, до якої входять близько сорока суміжних сфер та галузей економіки. Тому необхідність правового регулювання та підтримки цієї галузі впливає із самої сутності функціонування туризму як однієї із сфер життєдіяльності в державі¹.